

Dosarul nr. 2ra-504/23
2-21186155-01-2ra-11102022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. Iu. Potîngă)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Iu. Cotruță, I. Țurcan, L. Pruteanu)

ÎNCHEIERE

21 septembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Aliona Miron

Ion Malanciuc

Mariana Pitic

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Instituția Publică Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Abo Sholdom Fakhri împotriva Instituția Publică Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova cu privire la anularea ordinului de exmatriculare,

împotriva deciziei din 31 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de către Abo Sholdom Fakhri, casată integral hotărârea din 15 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a fost emisă o nouă hotărâre de admitere a acțiunii,

constată:

La 17 decembrie 2021, Abo Sholdom Fakhri a depus cerere de chemare în judecată împotriva Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, cu privire la anularea ordinului.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, prin Ordinul Rectorului Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” nr.84-SU/str din 09 decembrie 2021, Abo Sholdom Fakhri, student al anului V, Facultatea de medicină nr.2, grupa M 1754 a fost exmatriculat „pentru manifestarea unui comportament necorespunzător normelor morale aprobate conform Codului moral al Universității. Tot prin acest ordin s-a dispus rezoluționarea contractului cu privire la instruirea la studii superioare integrale a cetățenilor străini nr.2407/35 din 14 noiembrie 2017.

A indicat că la emiterea ordinului au fost invocate prevederile art.137, alin.(1), lit.a), b) ale Codului educației, art.30-32, 42, alin.(2), lit.c) al Regulamentului de organizarea a studiilor superioare de licență (ciclul I) și integrate (Licența și Mașter) în Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova aprobat la ședința Senatului, proces-verbal nr.2/2 din 27 februarie 2020, lit.b),

c), art.2.1.5., lit.b), c), art.6.1., art.3.1.4. ale contractului cu privire la instruirea la studii superioare integrale a cetățenilor străini nr.2407/35 din 14 noiembrie 2017.

A menționat că temei pentru emiterea acestui ordin au fost invocate prezentarea prodecanului facultății, Stela Cojocar, din 07 decembrie 2021, extrasul din procesul-verbal nr.4 al ședinței Biroului Facultății de Medicină din 01 decembrie 2021, procesul-verbal nr.3 al ședinței Comisiei de Etică din 03 decembrie 2021, demersurile personalului didactic al Departamentului Pediatrie Adrian Rotari, Angela Cracea și Iaconmi Vladimir cu privire la situația dlui Abo Sholdom Fakhri, demersul șefului Departamentului Pediatrie dna Ninel Revenco și explicațiile studentului anului V, grupa 1754, dl Abo Sholdom Fakhri. Decizia în cauză a fost adus la cunoștința studentului Abo Sholdom Fakhri prin mesaj la contul personal universitar la data respectivă, fără a-i fi eliberată o copie al ordinului de exmatriculare, inclusiv nu i-au fost eliberate copii la actele care au servit temei pentru emiterea ordinului numit.

A indicat că la 10 decembrie 2021 către Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova depus o cerere privind prezentarea copiilor ordinului și actelor care au stat la baza revocarea Ordinului nr.84-SU/str din 08 decembrie 2021 cu privire la exmatricularea studentului Abo Sholdom Fakhri cu acordarea posibilității lui de a finisa studiile emiterii acestuia.

Totodată, la data de 14 decembrie 2021 de la avocatul Astafiev Valeri către Universitate a fost remisă o cerere cu privire la revocarea Ordinului nr.84-SU/str din 08 decembrie 2021 cu privire la exmatricularea studentului Abo Sholdom Fakhri cu acordarea posibilității lui de a finisa studiile. Ambele solicitări nu au fost satisfăcute.

Considerat reclamantul că, ordinul în cauză este abuziv și emis cu încălcarea normelor imperative ale legislației naționale și internaționale. Mai mult ca atât toate discuțiile pînă la emiterea ordinului de exmatriculare, inclusiv și explicațiile solicitate au fost duse în limba română. Aceasta s-a întîmplat în pofida faptului, că conform contractului încheiat de instituție cu Abo Sholdom Fakhri, limba de studii este limba engleză. Cît privește cunoașterea limbii române de către reclamant, aceasta a fost studiată în limita posibilității de a comunica la nivel primar.

A susținut reclamantul că i-au fost încălcate drepturile la apărare prin faptul comunicării cu el în limba care nu o posedă suficient și imposibilitatea lui de a prezenta argumente și a contesta din această cauză decizia asupra sa. La fel a invocat că, a fost îngrădit dreptul accesului la informație, deoarece rezultatele anchetei de serviciu, alte probe care au stat la baza emiterii ordinului de exmatriculare nu au fost prezentate reclamantului odată cu emiterea ordinului.

Afirmă că din ordinul contestat nu este clar temeiul de exmatriculare - pentru manifestarea unui comportament necorespunzător normelor morale și care norme morale au fost încălcate și dacă acest ordin a fost emis ca rezultat al aplicării unei sancțiuni disciplinare sau altele.

Susține că, dacă aceasta este o sancțiune disciplinară, atunci aplicarea celei mai drastice sancțiuni disciplinare - exmatricularea din instituția de învățământ în ultimul semestru de studii, constituie o îngrădire a dreptului la învățământ, educație și obținerea a profesiei, fapt ce vine în contradicție cu prevederile Codului educației R.Moldova.

Întemeindu-și cererea de chemare în judecată în baza art.art.20-21, 35, 43-44 din Constituția R. Moldova, art.3 lit. b), 9, 42/1 alin.(1), 46 alin.(9), 48 alin.(4), 55 și 199 C.muncii, art. 135, 137 și 150 din Codul educației, a solicitat anularea Ordinului Rectorului Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie ”Nicolae Testemițanu” nr.84-SU/STR din 09 decembrie 2021, cu privire la exmatricularea lui Abo Sholdom Fakhri pentru manifestarea unui comportament necorespunzător normelor morale aprobate conform Codului moral al Universității și restabilirea reclamantului în toate drepturile prevăzute de lege.

Prin hotărârea din 15 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru acțiunea s-a respins, ca fiind neîntemeiată.

Pentru a decide astfel, prima instanță a reținut că, în conformitate cu prevederile art.137 Codul educației și art.42 alin.(2) lit.d) și alin.(3) din Carta Universitară a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova, faptele comise de studentul Abo Sholdom Fakhria întrunesc condițiile unor abateri grave care au dus la încălcarea regulamentelor interne, manifestat prin comportament necorespunzător contrar normelor morale - întâzieri sistematice de la ore fără motive întemeiate, lipsa de respect față de personalul didactic și auxiliar, precum și lipsa onestității academice care a împiedicat procesul de instruire și de dezvoltare a cunoașterii, a determinat pârâtul să aplice sancțiunea de exmatricularea și scoaterea studentului din evidențele Universității de Stat de Medicină și Farmacie ”Nicolae Testemițanu”.

Totodată, instanța de fond a menționat că nu au fost prezentate careva probe, ce ar confirma temeinicia anulării Ordinului Rectorului Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” nr.84-SU/STR din 09 decembrie 2021, privind exmatricularea studentului Abo Sholdom Fakhri, reținând în acest sens prevederile art. art.121,122 Cod de procedură civilă.

La 15 iulie 2022, Abo Sholdom Fakhri, reprezentat de avocatul Valeri Astafiev, a depus cerere de apel nemotivată, iar la 25 noiembrie 2022 a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii din 15 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 31 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de către Abo Sholdom Fakhri, reprezentat de avocatul Valeri Astafiev, s-a casat integral hotărârea din 15 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a pronunțat o hotărâre nouă de admitere a acțiunii. S-a anulat ordinul Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” nr.84-SU/str din 09 decembrie 2021 cu privire la exmatricularea lui Abo Sholdom Fakhri.

Instanța de apel a constatat că ordinul nr.84-SU/STR din 08 decembrie 2021 cu privire la exmatricularea lui Abo Sholdom, student al anului V, Facultatea de medicină nr.2, grupa M 1754, a fost emis ilegal, deoarece la stabilirea sancțiunii disciplinare nu sa ținut cont de toate circumstanțele stabilite, de gravitatea faptei și stabilirea gradului de vinovăție și individualizarea acesteia.

Totodată, instanța de apel a reținut că în motivarea deciziei sale, Comisia de Etică a elucidat că studentul Abo Sholdom Fakhri are mai multe încălcări disciplinare pe

parcursul anilor de studii, comportamentul acestuia contravine cerințelor stipulate în Codul moral al Universității și este lipsit de responsabilitate și respect față de profesori, însă nu au fost prezentate dovezi pertinente ce ar confirma că studentul anului V, Abo Sholdom Fakhri ar fi realizat sistematic abateri disciplinare manifestate prin: întâzieri la lecții; neechiparea corespunzătoare; părăsirea sălii de clasă fără permisiunea profesorului; crearea situațiilor de conflict în grupă; neimplicarea activă în lucru individual cu pacientul; nedispunerea de caiet de lucrări practice; compromiterea procesului de studii. Or, în cazul realizării acestor abateri, profesorii urmau să înainteze demersuri, să sesizeze administrația în ziua presupusei abateri disciplinare realizate de Abo Sholdom Fakhri, dar nu după o perioadă de timp făcând declarații fără suport factologic.

Totodată, în partea ce ține de neechiparea corespunzătoare, instanța de apel a reținut că în cazul în care studentul nu dispune de halat acesta nu este admis la ore și respectiv este taxat cu absență. Potrivit registrului, Abo Sholdom Fakhri nu are absențe confirmate și înregistrate. Nici unul din profesori nu a prezentat confirmarea absențelor și întâzierilor realizate de Abo Sholdom Fakhri. Prin urmare, presupusa încălcare la fel nu-și găsește confirmarea.

În partea ce ține de părăsirea auditoriului fără permisiunea profesorului de către apelant, instanța de apel, de asemenea reține că nu a fost confirmată de profesori și membrii comisiei. La rândul său, Abo Sholdom Fakhri în explicația sa a menționat că a părăsit sala de studii după ce a realizat testul și în absența profesorului, care lipsea în auditoriu.

Astfel, instanța de apel a considerat că abaterile disciplinare invocate în Procesul-Verbal a Comisiei etică din 03 decembrie 2021, nr.3 nu pot fi calificate ca abateri disciplinare grave, mai mult ca atât că au fost realizate inconștient și involuntar de către Abo Sholdom Fakhri.

Mai mult, instanța de apel a remarcat că, raporturile juridice între Abo Sholdom Fakhri și Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” sub aspect academic, financiar și social sînt reglementate prin Contractul cu privire la instruirea la studii superioare a cetățenilor străini. Prevederile contractuale cu privire la dreptul discreționar al instituției de a sancționa apelantul prin aplicarea sancțiunii celei mai drastice - exmatricularea- contravine principiului proporționalității sancțiunii aplicate în raport cu fapta comisă.

Or, în cadrul examinării cauzei s-a stabilit că pe parcursul anilor de studii Abo Sholdom Fakhri nu a comis careva abateri disciplinare, a frecventat toate orele, absențe nu a admis, a susținut toate examenele, restanțe nu are, taxa pentru studii a fost achitată integral și la timp, fapt care nu a fost negat de reprezentantul Universității.

Urmare, la aplicarea sancțiunii (nefiind clar, care este temeiul de drept de aplicare a sancțiunii) nu a fost analizată gravitatea faptei, legătura de cauzalitate dintre fapta comisă și procesul de studii, personalitatea studentului, reușita acestuia la studii etc. Adică Rectorul Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a exmatriculat studentul Abo Sholdom Fakhri fără a motiva, necesitatea exmatriculării, circumstanțele cauzei, influența comportamentului reclamantului față de reputația instituției de studii și care este cauza aplicării sancțiunii celei mai grave. Or, în cazul lui

Abo Sholdom Fakhri nu suntem în fața unei neexecutări esențiale a contractului pentru a duce la rezilierea acestuia.

La 03 martie 2023, Instituția Publică Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițianu” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului recurentul a indicat că, decizia instanței de apel este neîntemeiate și urmează a fi respinsă prin prisma prevederilor art. 432 alin. (2) lit. a) și c) din Codul de procedură civilă, deoarece instanța de apel nu a aplicat legea care urma a fi aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

A susținut că instanța de apel a interpretat unilateral prevederile contractului cu privire la instruirea la studii superioare integrate a cetățenilor străini nr. 2407/35 din 14 noiembrie 2017, examinând situația doar sub un aspect, fără a lua în considerație că intimatul a manifestat un comportament necorespunzător normelor morale aprobat conform Codului moral al Univesității.

Prin notificarea din 10 aprilie 2023 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia recursului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 8, Vol. II).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces, prin intermediul oficiului poștal, copia deciziei contestate la 15 februarie 2023, inclusiv la poșta electronică a avocatului Astafiev Valeri, în interesele lui Abo Sholdom Fakhri, astvalvas@mail.ru (f.d. 195, Vol. I).

Astfel, recursul declarat la 02 martie 2023 este în termen.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de Instituția Publică Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițianu” a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din

următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Instituția Publică Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat asupra deciziilor instanței de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează

și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de către Instituția Publică Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Instituția Publică Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către Instituția Publică Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Ion Malanciuc

Mariana Pitic